

Hänvisning

VN/1108/2023

Kontaktperson

Camilla Hägglund-Palmqvist

Inrikesministeriet

Gränsbevakningsavdelningen

Rajavartiolaitos@raja.fi

VPRVLEoikeudellinenosasto@raja.fi

Ärende

Utlåtande om utkast till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet och till lagar som har samband med den

Ålands landskapsregering har beretts tillfälle att inkomma med ett utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet och till lagar som har samband med den.

I propositionen föreslås att Gränsbevakningsväsendet ska ges befogenhet att i samband med gränskontroll, brottsbekämpning eller andra tillsynsuppgifter, förhindra och utreda människohandelsbrott även när dessa inte är kopplade till illegal inresa.

Vidare föreslås att Gränsbevakningsväsendet ska ges ansvar att utreda fall av penningtvätt och penningtvättsförseelse som upptäcks i samband med gränskontroll, tillsynsuppgift eller brottsbekämpning. Detta gäller särskilt om det misstänkta brottets förbrott faller inom Gränsbevakningsväsendets ansvarsområde, exempelvis häleribrott.

I propositionen föreslås också att befogenheterna kring teleövervakning, andra former av förtäckt informationsinhämtning (exklusive datanätsbaserad inhämtning), och teknisk spårning av personer i syfte att förhindra eller utreda brott ska utvidgas. Dessa åtgärder ska gälla alla brott som Gränsbevakningsväsendet utreder, där det högsta föreskrivna straffet är minst fyra års fängelse. Undantag görs för tjänstebrott, militära brott, samt vissa andra specifika brott.

Förslaget innefattar även nya befogenheter för Gränsbevakningsväsendet, såsom att genomföra täckoperationer och bevisprovokation via datanät. Dessutom föreslås rättigheter att använda styrd användning av informationskällor, inte bara för att förhindra och utreda brott, utan även för att upprätthålla gränssäkerheten.

Syftet med propositionen är att stärka Gränsbevakningsväsendets förmåga att förhindra och utreda brott. Förslagen är avsedda att möta de utmaningar som uppkommer i en förändrad verksamhetsmiljö, där brottsligheten blir alltmer internationell och utnyttjar datanät och elektroniska tjänster.

Landskapsregeringens utlåtande

Landskapsregeringen gör bedömningen att beskrivningen i stycke 4.2.4 Konsekvenser för landskapet Åland är till största delen korrekt. I stället för ordet "avtalsförordning" bör dock "överenskommelseförordning" användas.

Landskapsregeringen konstaterar dock att ingen egentlig konsekvensanalys i förhållande till landskapet gjorts varför landskapsregeringen önskar anföra följande:

Konsekvenser för andra myndigheter

Gränsbevakningen är en av de viktigaste samarbetsmyndigheterna för Ålands polismyndighet. Polismyndigheten har hörts informellt av landskapsregeringen gällande det aktuella utkastet till proposition.

Det är positivt och gynnar ytterligare det goda samarbetet mellan gränsbevakningen och polismyndigheten att gränsbevakningen får tillgång till samma befogenheter gällande hemliga metoder för inhämtande av information och hemliga tvångsmedel som polisen redan har. Även gällande den utvidgade rätten att förhindra och utreda människohandelsbrott och utreda fall av penningtvätt och penningtvättsförseelse är förslaget positivt och mer effektivt då den uppdragande myndigheten kan utreda ärendet hela vägen.

Det bör noteras att förslaget inte innebär någon förändring av bestämmelserna om överföring av förundersökningen till polisen, om arten eller omfattningen av ärendet eller de nödvändiga åtgärderna förutsätter det eller om myndigheten i fråga kräver det.

Ekonomiska konsekvenser

Enligt 1 § 2 mom. Republikens presidents förordning (FFS 2020:34) om polisförvaltningen i landskapet Åland ska landskapets polis upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt utföra övriga uppgifter som hör till polisen, om inte något annat föreskrivs särskilt i lag eller förordning eller bestäms med stöd av 4 §. Enlig 2 § ska kostnaderna för de uppgifter som avses i 1 § 2 mom. och som hör till rikets lagstiftningsbehörighet betalas av riket enligt vad inrikesministeriet och Ålands landskapsregering avtalar.

I normalfallet med överenskommelseförordningar påverkar en omfördelning av uppgifter mellan statens och landskapets myndigheter också avtalet som tecknats gällande kostnaderna för utförandet av uppgifterna. Åland polismyndighet utför i enlighet med

överenskommelseförordning uppgifter inom statens behörighetsområde men något avtal gällande kostnaderna för dessa uppgifter finns inte. Inte heller har landskapet fått någon ersättning från riket då ny rikslagstiftning lett till avsevärt ökade kostnader för Ålands polismyndighet. Det nu aktuella förslaget påverkar således inte kostnadsfördelningen mellan riket och landskapet även om förslaget skulle kunna medföra att gränsbevakningsväsendet utför vissa uppgifter som i dagsläget utförs av Ålands polismyndighet. Förslaget rör dock främst brott som ofta är av arten internationell, organiserad, yrkesmässig, ekonomisk eller annan allvarlig brottslighet, vilket hör till Centralkriminalpolisens ansvarsområde. De möjliga förskjutningarna av arbetsuppgifter och medel som sker påverkar således främst förhållandet mellan centralkriminalpolisen och gränsbevakningsväsendet.

I övrigt har landskapsregeringen ingenting ytterligare att anföra.

Minister

Ingrid Zetterman

Jurist

Camilla Hägglund-Palmqvist